

ПОСТАТЬ ДОКІЇ ГУМЕННОЇ В ОЦІНЦІ ПЕТРА СОРОКИ

Гаврилевська Оксана Богданівна

методист відділення філології та мистецтвознавства

Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої

академії наук України Малої академії наук України,

oksanavoitkiv@gmail.com

Довгий час постать Докії Гуменної була маловідомою на теренах сучасної України, силоміць витіснена не лише з літературного процесу, а й з громадського життя. Талановита Докія Гуменна пройшла важкий життєвий шлях, була безпосереднім свідком трагічних сторінок української історії – голодомору та «розстріляного відродження» 30-х рр. ХХ ст. Протягом усього творчого життя письменниця залишалася ідеалісткою, світлоносною натурою, одержимою невситимою працею та гарячою любов'ю до літератури і життя. Не сприйнята ні ворогами, ні друзями, письменниця стала маргінальною особою, без матеріальної й моральної підтримки змушена була емігрувати, щоб виконати своє призначення – реалізувати себе в літературі.

Тематика її реалістичних творів не могла залишитися непоміченою з боку ідеологічних структур – письменниця зазнала нищівних переслідувань з боку літературної критики, її твори було заборонено друкувати. Творчий крах на батьківщині та складні політичні умови привели Докію Гуменну до Сполучених Штатів Америки, де її талант розвинувся повною мірою.

Дослідник життя Докії Гуменної Петро Сорока писав, що життя Докії Гуменної важко розділити на власне біографію і творчість, оскільки вони так щільно злиті, що постають як єдине ціле. Вона не мислила себе поза творчістю, ніколи не відкладала надовго пера письменника і її життєва біографія – це передусім її книги. Важко знайти іншу творчу особистість, яка б так самозречено, повністю і жертвовно присвятила себе літературі [2, с. 30].

Як відомо, після проголошення незалежності України несправедливо замовчувані імена відомих письменників почали повертатися на Батьківщину й

займати свої місця в історії української літератури. Серед них, звичайно, була і Докія Гуменна, чий роман «Діти Чумацького Шляху» був перевиданий в Україні. Юрій Бойко зазначав: «Роман Докії Гуменної треба студіювати в школі. Із ним повинен обізнатися кожен, хто хотів би збагнути все найістотніше в житті української інтелігенції 20-х років на Наддніпрянщині» [1, с. 8]. Хоча цей твір – лише крапля в морі літературних надбань письменниці, але саме він став першим кроком залучення її творчості до широкого кола зацікавлень читачів.

Де б не писала письменниця: в Україні чи в еміграції – всі її твори присвячені Батьківщині. У них можна простежити реалістичне зображення історії України різних століть, розповідь про життя українців на етнічних землях та в еміграції, екскурси в давнє історичне минуле та міфологію.

Письменниця – майстер психологічної оповіді, їй особливо вдаються твори, де сходяться в моральному протистоянні різні люди. Тоді вона «оголює до краю їх душі, показує відмінність характерів і поведінки» [1, с. 236].

Окрім літератури, Докія Гуменна захоплювалася малюванням «килимів». На шматку тканини вона зображала українську вишивку, трипільські спіралі, робила стилізацію туркменських, калмицького килимів, використовувала мотиви з індійського посуду тощо. пізніше в будинок УВАН відбувалася виставка вісімнадцяти її рукотворів.

Як особистість, письменниця відзначалася надзвичайною терпимістю до людей, неординарністю. І сама Докія Гуменна не раз зізнавалася, що своє завдання вбачала в тому, щоб нести людям світло правди, будити сумління, адже правда завжди була і незмінно залишатиметься, допоки світу, першою заповіддю художника. Зрадивши її, митець зраджує себе і вже ніколи не знайде дороги до людських сердець.

Творчість Докії Гуменної, а це понад двадцять томів її книг, потребує скрупульозного дослідження та об'єктивного висвітлення в Україні, адже працюючи за кордоном, письменниця писала про Україну і для України.

Список використаних джерел

1. Бойко Ю. Діти Чумацького шляху. *Наш клич*. 1952. №12. С. 8.
2. Сорока П. Докія Гуменна. Літературний портрет. До 100-ліття з Дня народження письменниці. Тернопіль: Арій, 2003. 496 с.